
Posiedzenie Plenarne Naczelnej Rady Adwokackiej

Palestra 1/4, 88-94

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Plenarne Posiedzenie Naczelnej Rady Adwokackiej

W dniu 5 października 1957 r. odbyło się plenarne posiedzenie Naczelnej Rady Adwokackiej, na które przybył Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości F. Sadurski oraz Radca Ministra do Spraw Adwokatury dyr. J. Gumkowski.

Porządek dzienny obrad był następujący:

- 1) Sprawozdanie Prezesa z działalności Naczelnej Rady Adwokackiej za czas od 25.V.1957 r. do 1.X.1957 r.
- 2) Sprawa ustalenia etatów aplikanckich na rok 1958.
- 3) Sprawa egzaminu adwokackiego na jesieni 1957 r.
- 4) Sprawa egzaminów kwalifikacyjnych dla kandydatów na aplikantów adwokackich.
- 5) Rozpatrzenie odwołań pięciu adwokatów od uchwały Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 27/29.VI.1957 r.
- 6) Sprawa przenoszenia siedziby aplikantów adwokackich do innej miejscowości.
- 7) Sprawa uprawnień rad adwokackich w przedmiocie przydzielania adwokatów do zespołów adwokackich.
- 8) Wolne wnioski.

ad 1)

Po sprawozdaniu Prezesa wywiązała się obszerna dyskusja dotycząca ogólnej sytuacji w adwokaturze, a w szczególności dotycząca spraw: koncepcji nowelizacji prawa o ustroju adwokatury, nowelizacji przepisów podatkowych odnoszących się do zespołów adwokackich, konieczności nawiązania w tych sprawach ściślejszego kontaktu z właściwymi czynnikami w Rządzie i Partii. W wyniku dyskusji postanowiono: 1) zobowiązać Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej do nawiązania kontaktu z kierownikiem Wydziału Wymiaru Sprawiedliwości w Komitecie Centralnym PZPR; 2) zapraszać przedstawicieli KC PZPR na posiedzenia plenarne Naczelnej Rady Adwokackiej.

ad 2)

W dniu 1.IX.1957 r. we wszystkich izbach adwokackich aplikowało 214 osób. Według nadesłanych do Naczelnej Rady Adwokackiej propozycji ze strony poszczególnych izb — stan etatów aplikanckich na rok 1958 miałby być utrzymany mniej więcej na poziomie obecnym.

Po przeprowadzeniu dyskusji, w trakcie której podkreślono, że obecna liczba etatów aplikanckich jest zbyt mała (przyjmując jako zasadę, że dopływ do adwokatury powinien objąć przede wszystkim egzaminowanych aplikantów adwokackich, a tylko wyjątkowo osoby przechodzące z innych zawodów prawniczych), podwyższono ogólną liczbę etatów aplikanckich na r. 1958 — do liczby 240.

Na poszczególne izby adwokackie będzie przypadać w 1958 r. następująca liczba etatów aplikanckich:

Białystok	10 etatów
Bydgoszcz	10 „
Gdańsk	12 „
Katowice	15 „
Kielce	10 „
Koszalin	5 „
Kraków	25 „
Lublin	11 „
Łódź	22 „
Olsztyn	6 „
Opole	5 „
Poznań	15 „
Rzeszów	15 „
Szczecin	7 „
Warszawa	55 „
Wrocław	12 „
Zielona Góra	5 „

ad 3)

Postanowiono uzupełnić regulamin kształcenia aplikantów adwokackich i egzaminu adwokackiego przez dodanie nowego § 19-a treści następującej:

„Niedostateczna ocena z egzaminu pisemnego z prawa cywilnego i prawa karnego powoduje niedopuszczenie do egzaminu ustnego.”

Uchwalono, że egzamin adwokacki na jesieni 1957 r. odbędzie się w okresie od końca października do połowy grudnia 1957 r. w następujących 9 ośrodkach:

w Warszawie,

w Poznaniu — dla Izby Adwokackiej Poznańskiej, Bydgoskiej, Gdańskiej i Koszalińskiej,

w Lublinie — dla Izby Adwokackiej Lubelskiej i Kieleckiej,

w Olsztynie — dla Izby Adwokackiej Olsztyńskiej i Białostockiej,

w Opolu — dla Izby Adwokackiej Opolskiej i Zielonogórskiej,

w Krakowie — dla Izby Adwokackiej Krakowskiej i Rzeszowskiej,

w Łodzi,

w Katowicach,

w Wrocławiu.

ad 4)

Uchwalono regulamin egzaminu kwalifikacyjnego dla aplikantów adwokackich (tekst regulaminu podany jest niżej na str. 102—104).

ad 5)

Sprawa odwołań 5 adwokatów od uchwały Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 27/29.VI.1957 r. została przekazana Plenum Naczelnej Rady Adwokackiej zgodnie z uchwałą Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady.

Referent dziekan Albrecht, referując sprawę, wyjaśnił, że Walne Zgromadzenie Warszawskiej Izby Adwokackiej zobowiązało Radę Adwokacką w Warszawie do ogłoszenia pełnej listy adwokatów, którzy występowali w charakterze obrońców w tzw. procesach tajnych.

Rada Adwokacka w Warszawie uchwałą z dnia 27/29.VI.1957 r. postanowiła opublikować w tej sprawie komunikat, składający się z 3 części. W pierwszej części stwierdza się bezprawność postępowania w tzw. procesach tajnych, w drugiej wymienia się nazwiska 21 adwokatów, którzy w procesach tych byli powoływani w charakterze obrońców, wreszcie w trzeciej wymienia się nazwiska tych adwokatów, co do których — na podstawie zebranych dotychczas materiałów — zachodzi podejrzenie, iż naruszyli jako obrońcy swe obowiązki. W stosunku do tych ostatnich adwokatów Rada Adwokacka zleciła rzecznikowi dyscyplinarnemu przeprowadzenie dochodzeń.

W odwołaniach od tej uchwały Rady Adwokackiej podniesiono, że komunikat Rady narazi 21 adwokatów na niepowetowaną krzywdę oraz że opublikowanie uchwały o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, z wymienieniem nazwisk obwiniętych, sprzeczne jest z punktu widzenia formalnego z przepisem § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14.VIII.1950 r. (Dz.U. Nr 35, poz. 320).

Następnie referent wyjaśnił, że Minister Sprawiedliwości zawiesił wykonanie powyższej uchwały Rady Adwokackiej do czasu skompletowania listy obrońców występujących w tzw. tajnych procesach i że obecnie Ministerstwo przysłało Naczelnej Radzie Adwokackiej listę obejmującą 86 nazwisk.

Referent proponuje uchylene uchwały Rady Adwokackiej w Warszawie w części dotyczącej ogłoszenia komunikatu o działalności i pracach komisji powołanej do badania działalności obrończej w tzw. procesach tajnych. Uważa on, że uchwała Walnego Zgromadzenia wiąże Radę Adwokacką, ale powinna ona ogłosić pełną, a nie częściową tylko listę obrońców biorących udział w tego rodzaju procesach. Zdaniem referenta, uchwała rady adwokackiej o pociągnięciu adwokata do odpowiedzialności dyscyplinarnej powinna być objęta tajemnicą.

Koreferent sprawy adw. Żywicki uważa, że komunikat Rady Adwokackiej w części dotyczącej ogólnego zagadnienia obrony w tzw. tajnych procesach nie dotyczy bezpośrednio praw jednostek, wobec czego od tej części uchwały nie przysługuje poszczególnym adwokatom prawo odwołania (art. 25 u. o u.a.). Co do pozostałej części uchwały, dotyczącej poszczególnych osób, odwołania są oczywiście dopuszczalne. Ponieważ wniosek przyjęty przez Walne Zgromadzenie Izby Warszawskiej mówił o podaniu do wiadomości pełnej listy adwokatów występujących w tzw. tajnych procesach, może powstać wątpliwość co do zgodności uchwały Rady Adwokackiej w sprawie opublikowania listy 21 adwokatów z uchwałą Walnego Zgromadzenia, zwłaszcza że ostatnio została sporządzona nowa lista zawierająca 86 nazwisk. Wobec nadesłania przez Ministerstwo tej nowej listy należy, zdaniem koreferenta, przekazać sprawę Radzie Adwokackiej w celu ponownego

jej rozpatrzenia i przeredagowania komunikatu. W tej zatem części złożone odwołania należy uznać za bezprzedmiotowe.

Koreferent wyraża pogląd, że ustawa o ustroju adwokatury nie przewiduje istnienia tajnych uchwał rad adwokackich, wobec czego uchwały dotyczące skierowania spraw do rzecznika dyscyplinarnego mogą być opublikowane, a § 11 rozporządzenia o postępowaniu dyscyplinarnym nie dotyczy uchwał rad adwokackich.

Wreszcie koreferent zwraca uwagę na niewłaściwy sposób redagowania niektórych odwołań.

W rezultacie koreferent proponuje, aby odwołania w części odrzucić, w części zaś oddać lub pozostawić bez rozpoznania, a poza tym zwrócić uwagę dwóm spośród odwołujących się adwokatów na niewłaściwy ton ich odwołań.

Po przeprowadzeniu obszernej dyskusji Naczelna Rada Adwokacka znaczną większością głosów przychyliła się do wniosku referenta dziekana Albrechta i powzięła uchwałę treści następującej:

uchwałę Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 27/29 czerwca 1957 r. w części dotyczącej ogłoszenia komunikatu o działalności i pracach Komisji powołanej do badania działalności obrończej w tzw. procesach tajnych (pkt 3 i 4 uchwały) — uchylić.

Uzasadnienie

Walne Zgromadzenie Warszawskiej Izby Adwokackiej w dniu 9 marca 1957 r. podjęło uchwałę zobowiązującą Radę Adwokacką w Warszawie do ogłoszenia pełnej listy nazwisk adwokatów, którzy występowali w charakterze obrońców w tzw. procesach tajnych. Rada Adwokacka, powołując się na tę uchwałę Walnego Zgromadzenia, na posiedzeniu w dniu 27—29 czerwca 1957 r. postanowiła ogłosić w Biuletynie Rady oraz w Palestrze komunikat według treści ustalonej na tym samym posiedzeniu. Treść zaprojektowanego uchwałą Rady komunikatu rozpada się na trzy części. W pierwszej stwierdza się obiektywną bezprawność postępowania w tzw. procesach tajnych, w drugiej wymienione są nazwiska adwokatów, którzy w procesach tych powoływani byli w charakterze obrońców, w trzeciej zaś nazwiska tych adwokatów, którzy zdaniem Komisji, jako obrońcy naruszyli swe podstawowe obowiązki, wskutek czego Rada zleciła rzecznikowi dyscyplinarnemu wszczęcie przeciwko nim postępowania dyscyplinarnego.

Uchwała Rady w części dotyczącej opublikowania komunikatu ustalonej treści zaskarżona została przez 5 adwokatów. Skarżący, poza indywidualnymi zarzutami wobec uchwały, twierdzą zgodnie, że komunikat w tym kontekście narazi ich na dyskwalifikację moralną i wyrządzi niepowetowaną krzywdę oraz że z punktu widzenia formalnego opublikowanie uchwały o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego z wymienieniem nazwiska obwinionego sprzeczne jest z § 11 rozp. Min. Spraw. z dnia 14.VIII.1950 r. (Dz. U. 35/320), nakazującym tajność postępowania dyscyplinarnego.

Nie wnikając w ocenę, czy decyzja Walnego Zgromadzenia Izby Warszawskiej zobowiązująca Radę Adwokacką do opublikowania pełnej listy nazwisk adwokatów biorących udział w procesach przed sekcją tajną, mieści się w ramach kompetencji przyznanych Walnemu Zgromadzeniu na mocy art. 17 ustawy o ustroju adwoka-

tury, trzeba na wstępie stwierdzić, że ogłoszona lista nie jest pełna. Zawiera ona bowiem tylko 21 nazwisk podanych pierwotnie przez Prezesa Sądu Wojewódzkiego dla m. Warszawy, z późniejszego zaś wykazu przesłanego przez Prezesa tegoż Sądu wynika, że w procesach tych brało udział 86 adwokatów.

Istnienie sekcji tajnej było niewątpliwie sprawą bolesną i obrażającą poczucie praworządności. Nie można jednak wnioskować, że automatycznie wszystkie osoby biorące udział w sprawach toczących się przed sekcją tajną dopuściły się uchybienia swym obowiązkom oraz że sam fakt udziału obrońców w tych procesach winien być oceniany negatywnie. Wnioskowanie takie nie liczy się bowiem z faktami, a nadto nie uwzględnia treści art. 46 § 1 ustawy o ustroju adwokatury, z którego wynika, że adwokat może odmówić udzielenia pomocy prawnej tylko z ważnych powodów. Takim zaś powodem nie jest z pewnością fakt, że sąd, rozpoznając sprawę, obraził przepisy k.p.k.

Udział obrońców w procesach przed sekcją tajną może więc być rozpatrywany tylko pod kątem widzenia, czy dany obrońca nie uchybił obowiązkom wynikającym z ustawy i zasad etyki adwokackiej. Rozpatrując z tego punktu widzenia uchwałę Rady Adwokackiej w Warszawie, uznać należy, że może ona wywołać wrażenie dyskryminacji pewnej części adwokatów w stosunku do ogólnej liczby 86 biorących udział w procesach przed sekcją tajną.

Wylania się jednak pytanie, czy Rada Adwokacka w Warszawie nie wykroczyła zaskarżoną uchwałą poza obowiązek płynący z uchwały Walnego Zgromadzenia Izby i czy w związku z tym zaprojektowany komunikat nie może okazać się krzywdzącym poszczególne osoby. Na to pytanie odpowiedzieć należy twierdząco. Treść zaprojektowanego komunikatu wykracza poza ten obowiązek w sposób oczywisty. Zestawienie tej części komunikatu, która w sposób dosadny potępia postępowanie w sekcji tajnej, z nazwiskami osób biorących udział w charakterze obrońców, rzuca niekorzystne refleksy na te osoby, uzasadnienie zaś przekazania spraw rzecznikowi dyscyplinarnemu stwarza domniemanie winy niektórych z nich. Tymczasem uchwała Walnego Zgromadzenia nie obligowała Rady ani do ogłaszania listy obrońców w takim kontekście, jak to czyni Rada, ani też do publikowania poglądów o winie przed przeprowadzeniem właściwego postępowania.

Należy też uznać, że jeśli sama uchwała Rady Adwokackiej dotycząca przekazania sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu objęta jest tajnością postępowania dyscyplinarnego, to tym bardziej tajnością musi być objęte uzasadnienie takiej uchwały, jeżeli treścią swą imputuje winę, skoro żadnych orzeczeń dyscyplinarnych, a więc także i niewinniających, nie podaje się do wiadomości z przytaczaniem nazwisk. W części więc trzeciej zaprojektowany komunikat nie tylko wykracza poza obowiązek Rady wynikający z treści uchwały Walnego Zgromadzenia, lecz naruszając zasadę tajności postępowania dyscyplinarnego wyrządzić może poszczególnym adwokatom niepowetowaną krzywdę.

Rozpatrując sprawę, Naczelna Rada Adwokacka uważa za potrzebne zwrócić uwagę na niewłaściwy i niedopuszczalny ton niektórych odwołań, zawierających nieuzasadnione i obraźliwe zwroty pod adresem Rady Adwokackiej w Warszawie.

ad 6)

Po przeprowadzeniu dyskusji w sprawie przenoszenia siedziby aplikantów adwokackich do innej miejscowości, a to w związku z pytaniem, czy art. 76 ustawy

o ustroju adwokatury uprawnia dziekana rady adwokackiej do przeniesienia aplikanta adwokackiego do innej miejscowości, Naczelna Rada Adwokacka powzięła następującą uchwałę:

wyjaśnić, że art. 76 ustawy o ustroju adwokatury nie ma zastosowania do wypadku przeniesienia aplikanta adwokackiego do innej miejscowości, które to przeniesienie wymaga uchwały rady adwokackiej, podlegającej zaskarżeniu na zasadach ogólnych.

Uzasadnienie

W myśl art. 76 ustawy o ustroju adwokatury dziekan dokonywa przydziału aplikanta adwokackiego do zespołu adwokackiego, uwzględniając w miarę możliwości życzenia kierownika zespołu aplikanta.

Użycie w art. 76 wyrazów „w miarę możliwości” wskazuje na to, że dziekan nie jest ograniczony w swym prawie decydowania o tym, do jakiego zespołu aplikant ma być przydzielony.

Nie budzi wątpliwości przeniesienie aplikanta — na mocy decyzji dziekana — z jednego zespołu do drugiego w obrębie tej samej miejscowości.

Natomiast powstaje zagadnienie, czy art. 76 ustawy o ustroju adwokatury uprawnia dziekana do przeniesienia aplikanta do innej miejscowości.

Przeniesienie takie z reguły oznacza dla aplikanta adwokackiego zmianę dotychczasowych warunków życia, gdyż normalnie połączone jest z koniecznością przesiedlenia się do innej miejscowości. Taka zmiana miejsca zamieszkania może nie mieć znaczenia istotnego dla człowieka nieżonatego, nie mającego w danej miejscowości urządzonego mieszkania lub w ogóle nie związanego interesami życiowymi z daną miejscowością. Przy istnieniu zatem odpowiednich warunków przeniesienie aplikanta do innej miejscowości może nawet w swych skutkach okazać się dla niego korzystne, gdyż może mu umożliwić zapoznanie się z innym rodzajem spraw w sądzie prowincjonalnym, ewentualnie — może przed nim otworzyć perspektywę osiedlenia się na stałe w miejscowości, do której został przeniesiony, urządzenia tam kancelarii adwokackiej i łatwiejszego wyrobienia sobie praktyki.

Natomiast zupełnie odmiennie mogłaby przedstawiać się (w razie przeniesienia do innej miejscowości) sytuacja aplikanta żonatego, obciążonego rodziną, posiadającego urządzone mieszkanie lub też — ze względu na okoliczności szczególne, jak np. konieczność dalszego kształcenia się, pisanie pracy naukowej itp. — związanego z dotychczasowym miejscem zamieszkania.

Ocena tych okoliczności, których nieuwzględnienie mogłoby pociągnąć za sobą dla aplikanta dotkliwe nieraz skutki osobiste i materialne, nie mieści się w ramach art. 76 ustawy o ustroju adwokatury, gdyż wykracza poza zagadnienie „uwzględnienia w miarę możliwości życzenia aplikanta”, o czym jest mowa w powyższym przepisie, dającym w pewnym stopniu dziekanowi rady adwokackiej władzę dyskrecjonalną.

W związku z tym należy dojść do wniosku, że przeniesienie aplikanta adwokackiego do innej miejscowości wymaga uchwały rady adwokackiej, podlegającej zaskarżeniu przez zainteresowanego na zasadach ogólnych.

ad 7)

Sprawę uprawnień rad adwokackich co do uchylania uchwał zespołów adwokackich odmawiających przyjęcia nowych członków postanowiono zdjąć z porządku dziennego wobec oświadczenia przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości, że w najbliższym czasie będzie wydane nowe rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie zespołów adwokackich i że omawiana sprawa będzie w tym rozporządzeniu uregulowana.

Na tym zakończono posiedzenie plenarne Naczelnej Rady Adwokackiej.

B. Uchwały Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej

1. ODMOWA WYRAŻENIA ZGODY NA UTWORZENIE ZESPOŁU ADWOKACKIEGO W NIEODPOWIEDNIM LOKALU.

(uchwała Wydziału Wykonawczego Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 21 czerwca 1957 roku).

Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej, po rozpoznaniu sprawy z odwołania adwokatów Z.B., B.D. i J.U. od uchwały Rady Adwokackiej w K z dnia 23 marca 1957 r.,

postanowił:

odwołanie adwokatów Z.B., B.D. i J.U. pozostawić bez uwzględnienia.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 14 marca 1957 r. adwokaci Z.B., B.D. i J.U. zwrócili się do Rady Adwokackiej w K. z wnioskiem o zezwolenie na utworzenie w B. trzeciego zespołu adwokackiego z siedzibą w budynku Sądu Powiatowego, a to ze względu na trudności związane z przystąpieniem wnioskodawców do już istniejących w B. zespołów adwokackich Nr 1 i Nr 2.

Uchwałą z dnia 23 marca 1957 r. Rada Adwokacka w K. odmówiła wyrażenia zgody na utworzenie trzeciego zespołu adwokackiego z tym uzasadnieniem, że liczba 3 adwokatów chcących utworzyć nowy zespół jest zbyt szczupła i że lokal na proponowany zespół ma się znajdować w mieszkaniu emerytowanego woźnego sądowego, mieszczącym się w budynku sądowym.

Od uchwały tej odwołali się adw. B.D., ZB. i J.U. do Naczelnej Rady Adwokackiej.

Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej zważył, co następuje:

Wniosek skarżących o utworzenie trzeciego zespołu adwokackiego w B. wiąże się nierozłącznie z projektowaną lokalizacją tego zespołu w gmachu sądowym i w mieszkaniu emerytowanego woźnego sądowego. W tym stanie rzeczy Rada